

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
Adroddiad i:	Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio
Dyddiad:	19 Medi 2024
Pwnc / Testun:	Llywodraethu Gwybodaeth – Adroddiad Blynyddol yr Uwch Berchennog Risg Gwybodaeth (SIRO) ar gyfer y cyfnod 1 Ebrill 2023 – 31 Mawrth 2024
Pennaeth Gwasanaeth / Cyfarwyddwr:	Lynn Ball Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Busnes y Cyngor)/Swyddog Monitro / SIRO
Awdur y Adroddiad:	Lynn Ball Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Busnes y Cyngor) / Swyddog Monitro / SIRO
Natur a Rheswm dros Adrodd: Darparu dadansoddiad yr Uwch-berchennog Risg Gwybodaeth o'r prif faterion Llywodraethu Gwybodaeth am y cyfnod 1 Ebrill 2023 i 31 Mawrth 2024 a chrynhoi'r risgiau gwybodaeth cyfredol a'r mesurau i'w lliniaru.	

1.0 Gwybodaeth

Mae cael fframwaith atebolrwydd ar gyfer diogelu data, yn cynnwys dynodi Uwch-berchennog Risg Gwybodaeth (SIRO), yn cael ei ystyried yn arfer da o fewn y sector cyhoeddus. Mae'n rhaid i'r SIRO ddarparu sicrwydd ynglŷn ag ymarfer, cynnydd a datblygiadau ym maes rheoli risgiau'n gysylltiedig â thrin gwybodaeth.

Mae'r adroddiad hwn yn darparu datganiad yr Uwch-berchennog Risg Gwybodaeth ac yn rhoi trosolwg o'r modd y mae'r Cyngor yn cydymffurfio â gofynion cyfreithiol wrth ymdrin â gwybodaeth gorfforaethol, yn cynnwys cydymffurfio â Rheoliad Cyffredinol y Deyrnas Unedig ar Ddiogelu Data (GDPR y DU); Deddf Diogelu Data 2018; Deddf Rhyddid Gwybodaeth 2018; Deddf Rhyddid Gwybodaeth 2000; Deddf Rheoleiddio Pwerau Ymchwilio (Goruchwyliaeth) a'r codau ymarfer perthnasol.

Mae'r adroddiad yn darparu gwybodaeth ar gyswllt y Cyngor â rheoleiddwyr allanol ac mae hefyd yn darparu gwybodaeth am ddiwyddiadau diogelwch, achosion o dorri cyfrinachedd, neu "ddiwyddiadau ond y dim" yn ystod y cyfnod adrodd.

Mae data allweddol ar weithgareddau llywodraethu gwybodaeth y Cyngor ar gael yn Atodiadau 2-8 isod.

Yn fy marn i mae'r rhan fwyaf o risgiau llywodraethu gwybodaeth y Cyngor yn ymwneud â setiau data digidol a bygythiadau seiber. Fel SIRO, rwyf yn cydnabod y bydd y cyfeiriad a ddilynir o ran arfer da, sy'n ceisio helpu sefydliadau i gyflawni ac arddangos y lefel briodol o gydnerthedd seiber, yn sicrhau y bydd rôl y SIRO yn cyd-fynd yn agos â rheoli bygythiadau seiber a darparu tystiolaeth o arfer da.

Felly, yn fy adroddiad ar gyfer y cyfnod 2024-25 rwyf yn bwriadu canolbwyntio ar y risg yma a pha mor effeithiol yw dulliau a mesurau lliniaru'r Cyngor o ran rheoli'r bygythiad hwn.

Felly, rwy'n argymhell bod:

Y SIRO ac uwch arweinwyr y Cyngor yn derbyn diweddariadau rheolaidd ar y bygythiadau seiber a'r mesurau lliniaru fel y gellir gwneud penderfyniadau strategol yn cyflym ac effeithiol ac yn seiliedig ar wybodaeth, yn gysylltiedig â'r bygythiad parhaus i gywirdeb a chyfrinachedd asedau data'r Cyngor.

Atodiad 1. Nifer y digwyddiadau diogelwch data a gofnodwyd gan y Cyngor yn ystod y flwyddyn.

Digwyddiadau diogelwch data (23/24): 13 digwyddiad

Lefel 0 – Lefel 1 (digwyddiadau ond y dim neu ddigwyddiadau diogelwch data a gadarnhawyd ond **nad oes** rhaid hysbysu SCG a rheoleiddwyr eraill yn eu cylch) = **12**

Digwyddiadau Lefel 2 (digwyddiadau diogelwch seiber y mae'n **rhaid** hysbysu SCG yn eu cylch oherwydd y risg sy'n gysylltiedig â'r digwyddiad) = **1**

Categori Lefel 0 -1	Nifer
Datgelu trwy gamgymeriad	12
Colli Data / caledwedd	0
Datgelu heb awdurdod	0
Colli wrth gael ei gludo	0
Arall	0
Categori 2	Nifer
Datgelu trwy gamgymeriad	0
Datgelu heb awdurdod	0
Methiant technegol	0
Arall	1

Atodiad 2. Camau a gytunwyd yn dilyn y digwyddiadau diogelwch data.

Camau gweithredu

Ni chytunwyd ar unrhyw gamau ffurfiol yn ystod cyfnod yr adroddiad hwn.

Atodiad 3. Tor diogelwch data a adroddwyd i Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth.

1.0 Hysbyswyd SCG ynglŷn ag achos o dorri diogelwch data ym mis Gorffennaf 2023. Gwnaed hynny ar ôl darganfod bod partneriaid y Cyngor, fel rhan o fenter a oedd yn cynnwys prosesu data personol, yn cynnwys data personol categorïau arbennig*, wedi bod yn prosesu data mewn modd a oedd yn ymddangos yn groes i oblygiadau statudol y partner o dan y ddeddf diogelu data.

Cyflwynodd y Cyngor adroddiad annibynnol yn unol â'r ddyletswydd statudol o dan Erthygl 33(1) o GDPR y DU.

Dyrannwyd swyddog i ddelio â'r achos cyn ei uwchgyfeirio i SCG er mwyn cynnal ymchwiliad ffurfiol. Darparwyd adroddiad gan SCG ym mis Tachwedd 2023 a ddaeth i'r casgliad bod y digwyddiad yn groes i Erthygl 28(2); 5(1)(a); a 6 o GDPR y DU.

Penderfynodd SCG beidio â chymryd camau ffurfiol, penderfyniad a oedd yn seiliedig ar y camau lliniaru a oedd wedi cael eu rhoi ar waith gan y bartneriaeth yn dilyn yr adroddiad.

** Data personol sy'n datgelu hil neu ethnigrwydd, barn wleidyddol, crefydd neu gred athronyddol, aelodaeth undeb llafur, prosesu data genetig neu ddata biometreg i adnabod person naturiol, data iechyd neu ddata yn ymwneud â bywyd rhywiol neu ogwydd rhywiol.*

Atodiad 4. Gwybodaeth am geisiadau a chwynion o dan Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000

4.1 Ceisiadau o dan Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000

Rhwng 1 Ebrill 2023 a 31 Mawrth 2024, derbyniodd y cyngor 1002 o geisiadau am wybodaeth a oedd yn cynnwys cyfanswm o 6329 o elfennau unigol.

i.	Cyfanswm nifer y ceisiadau a dderbyniwyd	1002
ii.	Cyfanswm nifer yr elfennau a dderbyniwyd	6329
iii.	Canran y ceisiadau a dderbyniodd ymateb o fewn yr amserlen statudol	80.1%
iv.	Cyfanswm nifer y ceisiadau am Arolwg Mewnol yn unol â'r Cod Ymarfer Statudol	10

Eithriadau a ddefnyddiwyd a pa mor aml:

Adran 12 (uwch na'r terfyn addas) ar 3 achlysur.

Adran 14 (ceisiadau mynych) ar 1 achlysur.

Adran 21 (gwybodaeth ar gael drwy ddulliau eraill) ar 8 achlysur.

Adran 30 (ymchwiliadau ac achosion) ar 2 achlysur.

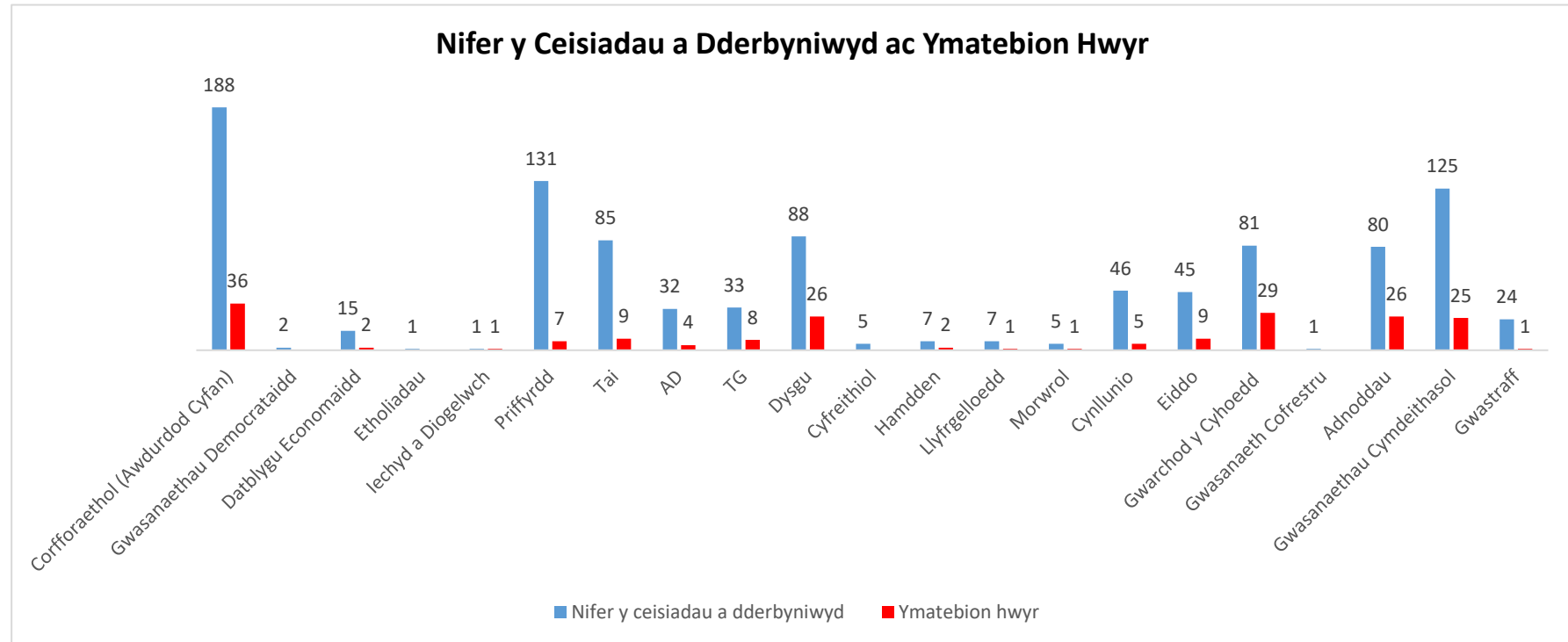
Adran 40 (data personol) ar 1 achlysur.

Adran 41 (gwybodaeth a ddarparwyd yn gyfrinachol) ar 22 achlysur.

4.2 Ceisiadau o dan Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000 ac ymatebion hwyr.

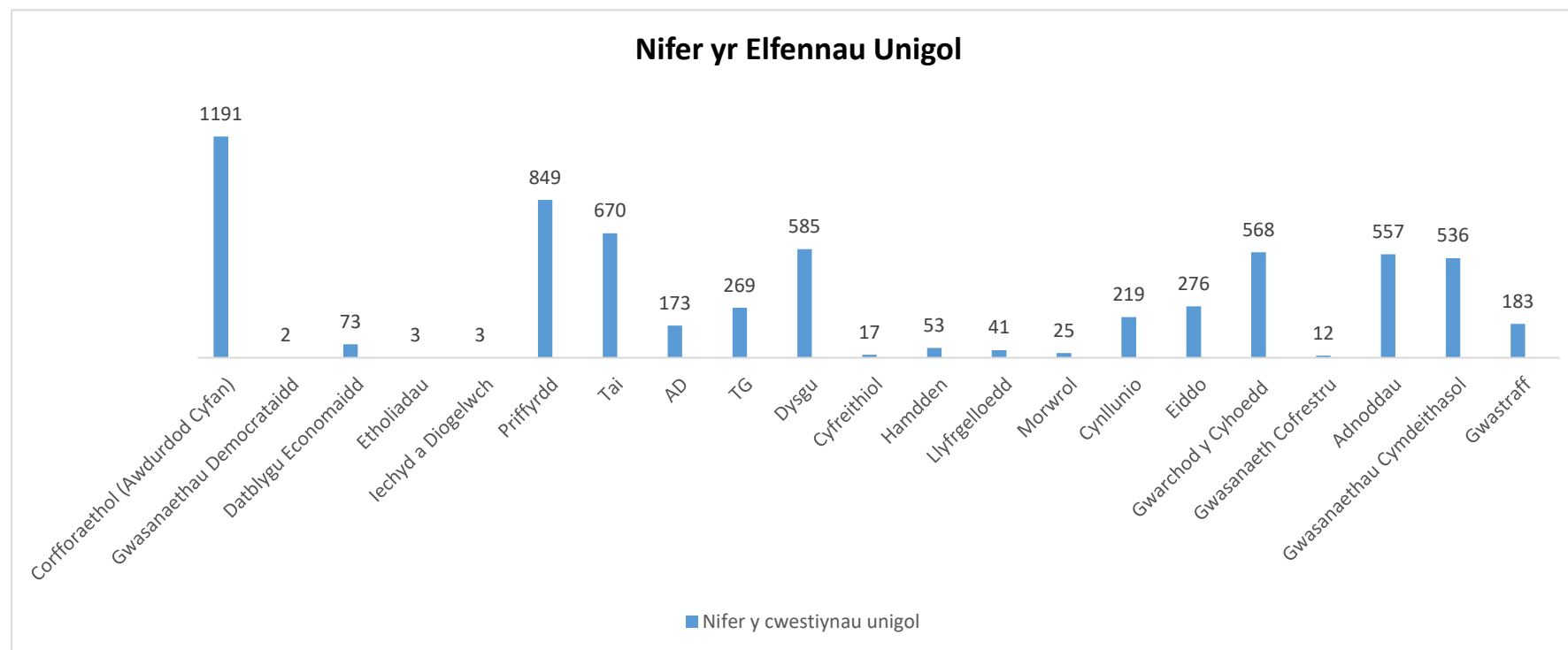
Rhwng 1 Ebrill 2023 a 31 Mawrth 2024 derbyniodd y Cyngor 1002 o geisiadau am wybodaeth.

Roedd 192 o'r ymatebion yn hwyr. Mae nifer y ceisiadau a dderbyniwyd (mewn glas), a nifer yr ymatebion hwyr (mewn coch) i'w gweld isod.

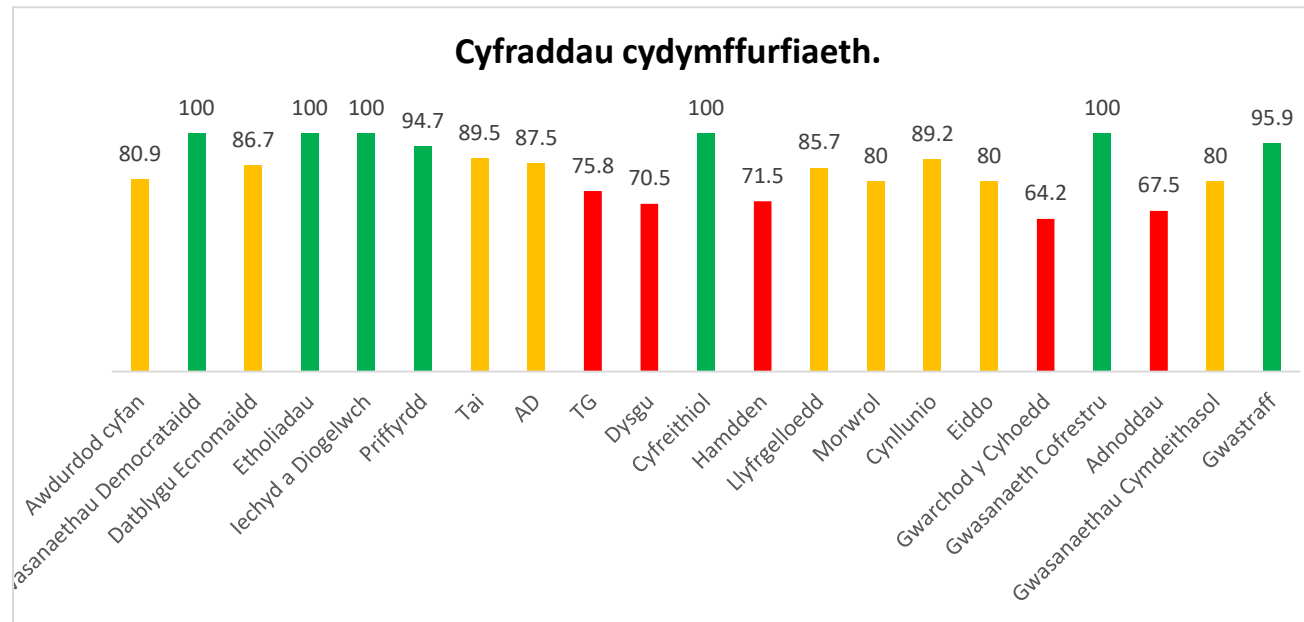
4.3 Ceisiadau o dan Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000.

Rhwng 1 Ebrill 2023 a 31 Mawrth 2024, derbyniodd y Cyngor 1002 o geisiadau, a oedd yn cynnwys **6329 o elfennau unigol**. Mae gwybodaeth am yr elfennau hyn ar gael isod.

4.4 Cydymffurfiaeth yn ôl maes gwasanaeth.

Mae SCG yn cynghori awdurdodau cyhoeddus i ymateb i 90% o geisiadau cyn pen 20 diwrnod. Rhwng 1 Ebrill 2023 - 31 Mawrth 2024, cyfartaledd cydymffurfiaeth gorfforaethol y Cyngor oedd 80.1%. Er bod rhai gwasanaethau'r cydymffurfio â safon arfer da SCG, mae'n amlwg bod hynny'n heriol mewn rhai gwasanaethau. Dylid cymharu'r wybodaeth isod â'r wybodaeth yn adran 4.3 (uchod) i gael darlun cynhwysfawr.

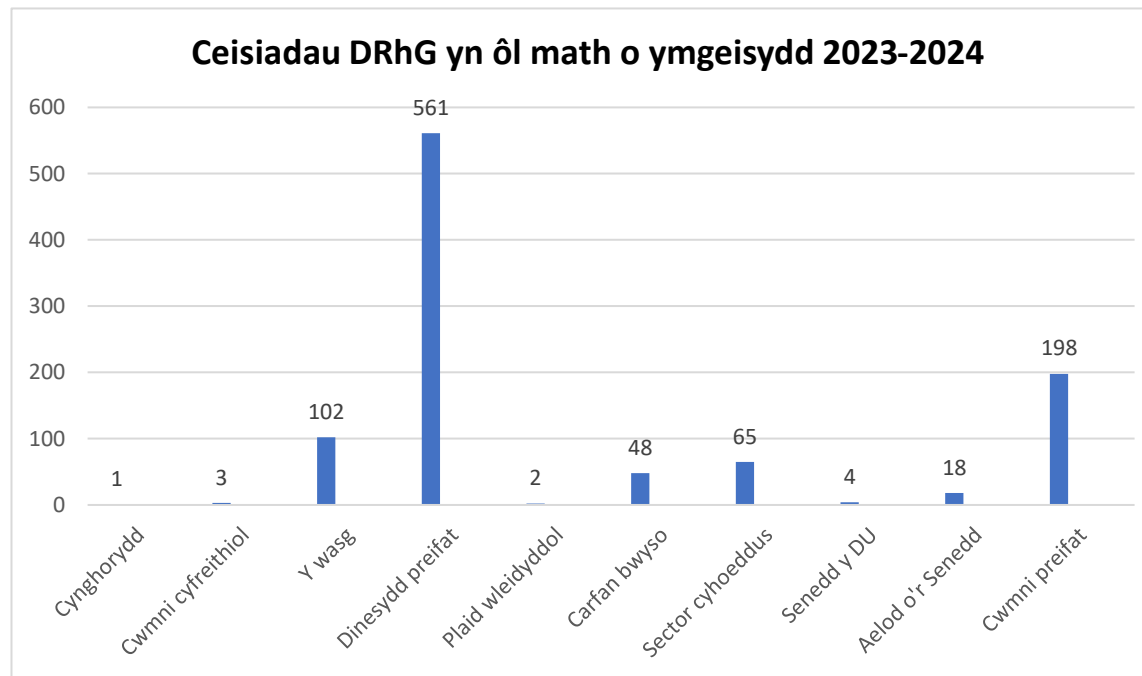
Allwedd

- Cwrdd â'r safon arfer da o 90% a bennwyd gan SCG neu'n uwch na'r safon ■
- Cwrdd â'r cyfartaledd corfforaethol ar gyfer 2023-2024 neu'n uwch na'r cyfartaledd ■
- Is na'r cyfartaledd corfforaethol ar gyfer 2023-2024 ■

4.5 Ceisiadau o dan Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000.

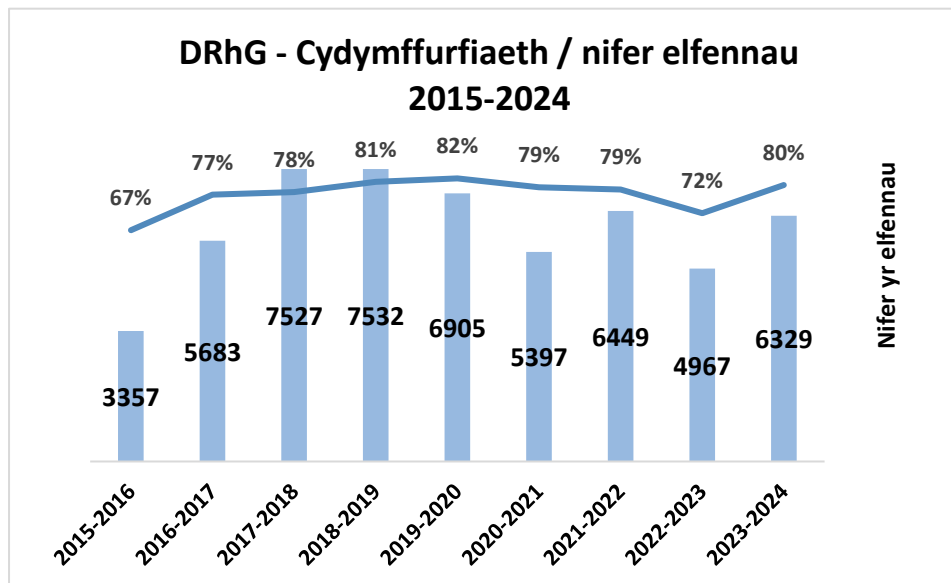
Mae'r Cyngor yn categorio ceisiadau yn seiliedig ar yr math o bobl sy'n cyflwyno ceisiadau Deddf Rhyddid Gwybodaeth.

Yn ystod y cyfnod adrodd hwn, daeth mwyafrif y ceisiadau gan ddinasyddion preifat a oedd yn gwneud hynny'n bersonol ac yn answyddogol neu heb fod yn gysylltiedig â busnes.

4.5 Data cymharol ar geisiadau Deddf Rhyddid Gwybodaeth 2000 a pherfformiad 2015-2024.

Dros y 9 mlynedd diwethaf, mae'r Cyngor wedi derbyn a phrosesu 54,146 o elfennau unigol o dan y Ddeddf Ryddid Gwybodaeth. Mae hyn gyfystyr â 6016 o elfennau'r flwyddyn. Y gyfradd cydymffurfiaeth (ymateb cyn pen 20 diwrnod gwaith) ar gyfer y cyfnod hwn oedd 68% ar gyfartaledd. Mae'n ddiddorol nodi er bod nifer y ceisiadau wedi gostwng yn ystod y Pandemig, ni fu gostyngiad yng nghyfradd ymateb y Cyngor. Fodd bynnag, mae'r gostyngiad yn nifer yr elfennau a broseswyd, a'r gostyngiad mewn cydymffurfiaeth yn ystod 2022-23, yn debygol o fod o ganlyniad i'r effaith y cafodd problemau staffio ar brosesau'r Cyngor yn ystod y cyfnod hwn.

Atodiad 5. Gwybodaeth am nifer y cwynion diogelu data a wnaed i'r Cyngor yn ystod y flwyddyn gan unigolion ynglŷn â'r modd y proseswyd eu gwybodaeth bersonol.

Mae deddfwriaeth diogelu data yn atgyfnerthu hawliau gwrthrych y data i gwyno am y modd y mae sefydliadau wedi defnyddio eu data personol, neu'n bwriadu ei ddefnyddio, neu sut y maent fel arall wedi amharu ar hawliau gwrthrych y data.

Cwynion i'r Cyngor o dan y Ddeddf Diogelu Data

Derbyniwyd 2 gŵyn o dan y Ddeddf Diogelu Data,

1 yn ymwneud â chais i **ddileu data personol**

1 yn ymwneud â **gwrthod gadael** i'r Cyngor brosesu data personol

Yn dilyn ymchwiliad gan y swyddog Diogelu Data:

Cafodd 1 achos ei gadarnhau. Roedd y Cyngor wedi amharu ar hawliau'r unigolyn drwy brosesu'r data. **Ni chafodd y llall ei gadarnhau.** Nid oedd y Cyngor wedi amharu ar hawliau'r unigolyn drwy brosesu'r data.

Atodiad 6. Gwybodaeth ynglŷn â nifer y Ceisiadau Gwrthrych am Wybodaeth a Pherfformiad y Cyngor.

Ceisiadau Gwrthrych am Wybodaeth a chydymffurfiaeth

Yr wyf yn gallu adrodd ar nifer y ceisiadau gwrthrych am wybodaeth a dderbyniwyd gan y Swyddog Diogelu Data ac a broseswyd gan y Gwasanaethau Cymdeithasol yn unig.

Derbyniwyd 49 cais gwrthrych am wybodaeth yn ystod y cyfnod. Derbyniodd 50% (19) ymateb o fewn y terfyn amser statudol priodol h.y. ymhen mis, ac roedd 1 ymateb yn hwyr. Mae 29 cais yn aros am gadarnhad neu eglurhad ynglŷn â hunaniaeth yr ymgeiswyr.

7.1. Swyddfa'r Comisiynydd Pwerau Ymchwilio

Mae Swyddfa'r Comisiynydd Pwerau Ymchwilio (IPCO) yn goruchwyllo'r modd y mae awdurdodau cyhoeddus yn cynnal gwyliadwriaeth gudd a ffynonellau cudd-wybodaeth ddynol yn unol â Deddf yr Heddlu 1997, Deddf Diogelu Rhyddidau 2012 a Deddf Rheoleiddio Pwerau Ymchwilio 2000 (RIPA). Nod y gyfundrefn RIPA yw sicrhau bod gweithgareddau gwyliadwriaeth gyfeiriedig yn cael eu cynnal mewn ffordd sy'n cydymffurfio â hawliau dynol. Cyflawnir hyn trwy system o hunanawdurdodi gan uwch swyddogion sy'n gorfod bod yn fodlon bod y wylidwriaeth yn angenrheidiol ac yn gymesur; yna mae'n rhaid derbyn cymeradwyaeth gan farnwr i'r hunanawdurdodiad.

Mae Uwch-berchennog Risg Gwybodaeth y Cyngor hefyd yn Uwch Swyddog Cyfrifol ar gyfer cydymffurfiaeth y Cyngor â gweithdrefnau RIPA. Yn ystod y cyfnod adrodd hwn gallaf gadarnhau'r canlynol:

- i. Mae'r IPCO wedi archwilio trefniadau'r Cyngor ac mae o'r farn ei fod yn cydymffurfio â'r ddeddfwriaeth. Nid oedd unrhyw argymhellion ar gyfer gwella a chadarnhaodd Syr Brian Levenson: "O'r herwydd, ni fydd rhaid ail-ymweld â'ch Cyngor..."
- ii. Ni chafodd unrhyw awdurdodiadau eu gwneud yn ystod y cyfnod adrodd hwn.

7.2 Y Comisiynydd Gwybodaeth

Mae'r Comisiynydd Gwybodaeth yn gyfrifol am orfodi a hyrwyddo cydymffurfiaeth â Deddf Diogelu Data 2018 a GDPR y DU; Deddf Rhyddid Gwybodaeth 2000; y Rheoliadau Preifatrwydd a Chyfathrebiadau Electronig; y Rheoliadau Gwybodaeth Amgylcheddol; y Rheoliadau Ailddefnyddio Gwybodaeth Sector Cyhoeddus; y Rheoliadau INSPIRE. Mae gan y Comisiynydd Gwybodaeth y pŵer i asesu'r ffordd y mae unrhyw sefydliad wedi prosesu data personol yn erbyn safonau 'arfer da' cyfredol.

Gwybodaeth am nifer y cwynion diogelu data a wnaed gan unigolion ynghylch y modd y bu i'r Cyngor brosesu eu gwybodaeth bersonol ac yr ymchwiliwyd iddynt gan Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth (SCG) yn ystod cyfnod yr adroddiad hwn.

Fe wnaeth SCG ymchwilio i ddau gŵyn ac roedd un yn dal i fynd rhagddo ar ddiwedd y cyfnod adrodd hwn. Yn y naill achos ni fu'n rhaid i'r Cyngor gymryd unrhyw gamau pellach.

Apeliadau i Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth o dan y Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth

Cyflwynwyd apêl i SCG ynglŷn â dau benderfyniad yn ystod y cyfnod adrodd hwn:

Mewn un achos, penderfynodd SCG y dylai'r Cyngor ddarparu ymateb o sylwedd i'r cais cyn pen 10 diwrnod gwaith;

Gyda'r ail, gofynnwyd i'r Cyngor ystyried elfennau diogelwch data'r cwyn Deddf Rhyddid Gwybodaeth ar wahân, ond ni fu'n rhaid cymryd unrhyw gamau pellach.

7.3. Y Comisiynydd Camerâu Goruchwylio

Nid oes gennyf ddim i'w adrodd ar gyfer y cyfnod hwn.

Atodiad 8. Diweddariad ar benderfyniadau'r Pwyllgor yn gysylltiedig a'r adroddiad ar gyfer 2022-2023.

Ym mis Chwefror 2024, cyflwynais fy adroddiad blynyddol ar gyfer y cyfnod 2022-2023 a oedd yn cynnwys argymhellion. Penderfynodd y Pwyllgor dderbyn yr argymhellion hyn. Maent wedi wedi'u rhestru isod, ynghyd â diweddariad (hyd at fis Mawrth 2024).

i. a asesu defnydd y Cyngor o systemau TCC a'i ddefnydd, os o gwbl, o dechnoleg dronau;

Ni fu'n bosib cynnal yr asesiad hwn oherwydd diffyg capasiti yn y Gwasanaeth TG.

ii. asesu'r risgiau diogelu data yn gysylltiedig â gweithio mewn partneriaeth, ynghyd â'r bygythiadau seiber yn gysylltiedig â rheoli contractau / caffael o fewn y Cyngor;

Mae'r Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau) a Swyddog S151 yn cynghori y bydd y mater hwn yn cael sylw fel rhan o raglen gwella caffael STAR ledled y Cyngor, y mae cynllun gwaith wedi'i ddatblygu a'i gytuno â STAR. Mae hyn yn cynnwys ffrydiau gwaith ar gyfer datblygu ac adolygu'r Strategaeth Gaffael, y Rheoliadau Caffael newydd a Rheoli Contractau, yn benodol: PS2-6 – Datblygu, cytuno a hyrwyddo Strategaeth Gaffael; NPR1-3 – Cynllun gweithredu sy'n canolbwyntio ar y pedwar maes allweddol o brosesau a pholisïau, systemau, pobl a phontio. Bydd rhaid ystyried ymgysylltu â'r farchnad ac asesu cyflenwyr ynghyd â dogfennau llywodraethu; CON 1 – Cytuno ar rolau a chyfrifoldebau Rheoli Contract; CON 2 – Mwy o arweiniad a chefnogaeth fanwl i'w datblygu; TRA2 – sesiynau hyfforddi mwy penodol ar feysydd allweddol lle mae angen lliniaru risgiau fel gwerthuso, ymwybyddiaeth fasnachol, rheoli contractau a risg mewn caffael, gan gynnwys risg seiber.

iii. rhoi trefniadau addas ar waith i sicrhau bod y Tîm Arweinyddiaeth yn derbyn gwybodaeth ddigonol fel eu bod yn ymwybodol o'r bygythiadau seiber sy'n wynebu'r Cyngor a'r mesurau lliniaru.

Ni fu'n bosib cynnal yr asesiad hwn oherwydd diffyg capasiti yn y Gwasanaeth TG. Fodd bynnag, mae'r mater hwn yn cyd-fynd yn agos â bwrid y Cyngor i fabwysiadu Fframwaith Sicrwydd Seiber y Ganolfan Diogelwch Seiber Genedlaethol sydd wedi cael ei fabwysiadu.